

IFRIC's Agenda Decision

העברה של כיסוי ביטוח בקבוצה של חוזי קצבה (תקן דיווח כספי בינלאומי 17 חוזי ביטוח)

יולי 2022

הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) קיבלה פנייה לגבי קבוצה של חוזי קצבה. בפנייה נשאלה הוועדה (IFRIC) כיצד ישות קובעת את הסכום של מרווח השירות החוזי שיש להכיר בו ברווח או הפסד בתקופה בשל העברת כיסוי ביטוחי של הישארות בחיים באותה תקופה.

תבנית עובדות

הפנייה תיארה קבוצה של חוזי קצבה לפיהם בעל הפוליסה בכל חוזה:

- א. משלם פרמיה מראש ואין לו זכות כלשהי לבטל את החוזה או לבקש החזר;
- ב. מקבל תשלום תקופתי מתחילת תקופת הקצבה כל עוד בעל הפוליסה נשאר בחיים (לדוגמה, סכום קבוע של 100 עבור כל שנה שבעל הפוליסה נשאר בחיים); וכן
- ג. אינו מקבל שירותים אחרים בהתאם לחוזה (לדוגמה, אינו מקבל סוגים אחרים של כיסוי ביטוח או שירות תשואה על השקעה).

תבנית העובדות התייחסה לקבוצות של חוזים שתקופת הקצבה שלהן מתחילה באופן מיידי לאחר ההתקשרות בחוזה ("קצבה מיידי") ולקבוצה של חוזים שתקופת הקצבה שלהם מתחילה במועד ספציפי לאחר ההתקשרות בחוזה ("קצבה נדחית") – לדוגמה, חוזה שההתקשרות בו בוצעה בשנת 2022 שתקופת הקצבה שבו מתחילה בשנת 2042.

דרישות רלוונטיות בתקן דיווח כספי בינלאומי 17

סעיף 44(ה) לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 דורש מישות להתאים את הערך בספרים של מרווח שירות חוזי בגין הסכום שהוכר כהכנסות ביטוח בשל העברת שירותי חוזה ביטוח בתקופה. הישות קובעת סכום זה על ידי הקצאה של יתרת מרווח השירות החוזי בסוף תקופת הדיווח (לפני הקצאה כלשהי) על פני תקופת הכיסוי השוטפת והנותרת ביישום סעיף 119 לתקן דיווח כספי בינלאומי 17.

סעיף 119 לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 קובע כי ישות מכירה ברווח או הפסד בכל תקופה סכום ממרווח השירות החוזי על מנת לשקף את שירותי חוזה הביטוח שסופקו בהתאם לקבוצה של חוזי ביטוח באותה תקופה. הסכום נקבע על ידי:

- א. זיהוי יחידות הכיסוי בקבוצה. מספר יחידות הכיסוי בקבוצה הוא הכמות של שירותי חוזה ביטוח המסופקים על ידי החוזים בקבוצה, הנקבע על ידי הבאה בחשבון, לכל חוזה, של הכמות של ההטבות המסופקות בהתאם לחוזה ואת התקופה החזויה של הכיסוי שלו.
- ב. הקצאה של מרווח השירות החוזי בסוף תקופת הדיווח באופן שווה לכל יחידת כיסוי שסופקה בתקופה השוטפת ושחזוי שתסופק בעתיד.
- ג. הכרה ברווח או הפסד בסכום שהוקצה ליחידות הכיסוי שסופקו בתקופה.

ההגדרה של שירותי חוזה ביטוח בנספח א' לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 מתארת כיסוי ביטוחי כ"כיסוי לאירוע מבוטח". אירוע מבוטח מוגדר כ" אירוע עתידי לא ודאי המכוסה על ידי חוזה ביטוח היוצר סיכון ביטוח".

שיטות ליישום הדרישות בתבנית העובדות

הפנייה מפרטת שתי שיטות לקביעה, לכל חוזה בקבוצה, את הכמות של ההטבות של כיסוי ביטוחי המסופקות בתקופה הנוכחית והצפויות להיות מסופקות בעתיד.

שיטה 1

תקופה שוטפת	צפוי שיסופק בעתיד
נקבע בהתבסס על תשלום הקצבה שבעל הפוליסה יכול לתבוע באופן תקף בתקופה הנוכחית	נקבע בהתבסס על הערך הנוכחי של תשלומי הקצבה שבעל הפוליסה מצפה שהוא יוכל לתבוע באופן תקף בעתיד עד לסוף תקופת הכיסוי (היתרה של תשלומי הקצבה העתידיים הצפויים בסוף התקופה הנוכחית).

שיטה 2

תקופה שוטפת	צפוי שיסופק בעתיד
נקבע בהתבסס על סך: (i) תשלום הקצבה שבעל הפוליסה יכול לתבוע באופן תקף בתקופה הנוכחית, וכן (ii) הערך הנוכחי של תשלומי הקצבה שבעל הפוליסה מצפה שהוא יוכל לתבוע באופן תקף בעתיד עד לסוף תקופת הכיסוי (היתרה של תשלומי הקצבה העתידיים הצפויים בסוף התקופה הנוכחית).	נקבע בהתבסס על הערך הנוכחי של היתרות של תשלומי הקצבה העתידיים הצפויים בתחילת כל תקופה עתידית, עד לסוף תקופת הכיסוי

יישום סעיף ב119 לתקן דיווח כספי בינלאומי 17

ביישום סעיף ב119 (א) לתקן דיווח כספי בינלאומי 17, ישות:

- מזהה את שירותי חוזה הביטוח שיסופקו בהתאם לקבוצה של החוזים. בתבנית העובדות המתוארת בפנייה, כיסוי ביטוחי להישארות בחיים הוא שירות חוזה הביטוח היחיד המסופק בהתאם לקבוצה של החוזים.
- שוקלת את התקופה החזויה של הכיסוי לכל חוזה בקבוצה. בתבנית העובדות המתוארת בפנייה, התקופה החזויה של הכיסוי תשקף את ציפיות הישות לגבי תקופת הישארותו בחיים של בעל הפוליסה.
- שוקלת את הכמות של ההטבות המסופקות בהתאם לכל חוזה בקבוצה.

תקן דיווח כספי בינלאומי 17 אינו קובע שיטה לקביעת הכמות של ההטבות המסופקות בהתאם לחוזה. במקום זאת, ישות נדרשת להשתמש בשיטה אשר מקיימת את העיקרון בסעיף ב119 של שיקוף שירותי חוזה ביטוח המסופק בכל תקופה. בבחירת השיטה אשר מקיימת את העיקרון, ישות מביאה בחשבון (א) ההטבות שסופקו לבעל הפוליסה בהתאם לחוזה בהקשר של שירותי חוזה הביטוח שסופקו, וכן (ב) מתי הטבות אלה סופקו. שיטות שונות עשויות להשיג את העיקרון בהתאם לעובדות ולנסיבות.

בתבנית העובדות המתוארת בפנייה, התנאים של חוזה הקצבה מספקים לבעל הפוליסה זכות לתבוע סכום תקופתי (100 בדוגמה) מתחילת תקופת הקצבה כל עוד בעל הפוליסה בחיים. כתוצאה מכך, הוועדה (IFRIC) הבחינה ש:

- ההטבות המסופקות לבעל הפוליסה בהתאם לחוזה בהקשר לכיסוי הביטוחי להישארות בחיים הם הזכות של בעל הפוליסה לתבוע סכום תקופתי כל עוד בעל הפוליסה בחיים. בעל הפוליסה

- מקבל הטבות גם מהעברה לישות של הסיכון המתייחס לחוסר הודאות לגבי משך הזמן שהוא יישאר בחיים. אולם, תקן דיווח כספי בינלאומי 17 דורש מישות לטפל בסיכון ביטוח זה בתיאום הסיכון בגין סיכון לא פיננסי, בנפרד ממרווח השירות החוזי.
- ב. ההטבות של היכולת לתבוע סכום תקופתי מסופקות לבעל הפוליסה בכל שנה שבה בעל הפוליסה נשאר בחיים מתחילת תקופת הקצבה:
- (i) לבעל הפוליסה אין זכות לתבוע סכום בגין הישארותו בחיים בתקופות לפני תחילת תקופת הקצבה. הישות מקבלת על עצמה סיכון ביטוח מתחילת ההתקשרות בחוזה, אך אינה מספקת הטבות לבעל הפוליסה בצורת סכומים שניתן לתבוע אותם עד שמתחילה תקופת הקצבה. סעיפים 140-141 לבסיס למסקנות של תקן דיווח כספי בינלאומי 17 מסבירים שישות יכולה לקבל על עצמה סיכון ביטוח לפני שהיא מחויבת לבצע שירות כיסוי ביטוחי.
- (ii) הישארות בחיים בשנה אחת אינה מספקת לבעל הפוליסה זכות לתבוע סכומים שיפצו את בעל הפוליסה בגין הישארות בחיים בתקופות עתידיות; כלומר, הזכות של בעל הפוליסה לתבוע סכומים בשנים עתידיות תלויה בהישארותו בחיים של בעל הפוליסה בשנים עתידיות אלה.

מסקנת הוועדה (IFRIC)

הוועדה (IFRIC) הגיעה למסקנה שביישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 על מנת לקבוע את הכמות של ההטבות של כיסוי ביטוחי להישארות בחיים שתסופק בהתאם לכל חוזה קצבה, שיטה המבוססת על:

- א. הסכום של תשלום הקצבה שבעל הפוליסה יכול לתבוע באופן תקף - שיטה 1 מקיימת את העיקרון בסעיף 119 לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 של שיקוף הכיסוי הביטוחי המסופק בכל תקופה על ידי:
- (i) ייחוס כמות של ההטבות רק לתקופות שבהן האירוע המבוטח (הישארות בחיים של בעל הפוליסה) יכול להתרחש, שתוצאתו שלבעל הפוליסה יש זכות לבצע תביעה תקפה; וכן
- (ii) תיאום הכמות של ההטבות שסופקו בתקופה לסכום שבעל הפוליסה יכול לתבוע באופן תקף אם האירוע המבוטח מתרחש באותה תקופה.
- ב. הערך הנוכחי של תשלומי הקצבה העתידיים הצפויים - שיטה 2 אינה מקיימת את העיקרון בסעיף 119 לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 של שיקוף הכיסוי הביטוחי המסופק בכל תקופה מאחר שבהתאם לשיטה:
- (i) מיוחסת כמות של ההטבות לתקופות שבהן לא מתרחש אירוע מבוטח (לדוגמה, לתקופה הדחיייה בחוזה קצבה נדחית); וכן
- (ii) אינה מייצגת את הכמות של ההטבות שסופקו בתקופה תוך הבאה בחשבון של הסכומים שבעל הפוליסה יכול לתבוע וליהנות מהן רק בתקופות עתידיות.

בפנייה נשאלה הוועדה (IFRIC) רק לגבי ההכרה במרווח השירות החוזי ברווח או הפסד. בגין חוזי הקצבה המתוארים בפנייה, הישות מקבלת על עצמה סיכון ביטוח המתייחס לחוסר הודאות לגבי משך הזמן שבעל הפוליסה יישאר בחיים. הוועדה (IFRIC) ציינה שהישות תיישם דרישות אחרות בתקן דיווח כספי בינלאומי 17 על מנת להכיר ברווח או הפסד – בנפרד ממרווח השירות החוזי – בתיאום הסיכון בגין סיכון לא פיננסי. תיאום הסיכון בגין סיכון לא פיננסי מייצג את הפיצוי שישות דורשת עבור נשיאת אי הוודאות לגבי הסכום והעיתוי של תזרימי המזומנים הנובעים מסיכון לא פיננסי. הוועדה (IFRIC) לא דנה בדרישות אחרות אלה.

בהתאם לקבוצה של חוזי קצבה, ישות יכולה לספק שירותי חוזה ביטוח אחרים לבעלי פוליסות בנוסף לכיסוי ביטוחי עבור הישארותו בחיים – לדוגמה, כיסוי ביטוחי עבור מוות בתקופת הדחיייה או שירות תשואה על ההשקעה. המסקנה בהחלטה זו חלה לכיסוי ביטוחי להישארות בחיים, ללא קשר

לשירותים אחרים המסופקים. אם החוזים מספקים שירותי חוזה ביטוח אחרים, הישות תצטרך גם לשקול את התבנית של העברה של שירותים אלה לבעל הפוליסה.

הוועדה (IFRIC) הגיעה למסקנה שהעקרונות והדרישות בתקני דיווח כספי בינלאומיים מספקים בסיס מתאים למנפיק של קבוצה של חוזי קצבה כפי שמתוארת בפנייה, על מנת לקבוע את הסכום של מרווח השירות החוזי שיש להכיר בו ברווח או הפסד בתקופה בשל העברת כיסוי ביטוחי של הישארות בחיים באותה תקופה. כתוצאה מכך, הוועדה (IFRIC) החליטה לא להוסיף פרויקט תקינה לתוכנית העבודה שלה.

תרגום ה-Agenda Decision של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי לעברית מובא לנוחות המדווחים וראוי החשבון. הנוסח המקורי באנגלית הוא הנוסח המחייב וניתן לקרוא אותו באתר האינטרנט של המוסד לתקני דיווח כספי בינלאומיים בכתובת:

<https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/agenda-decisions/2022/transfer-of-insurance-coverage-under-a-group-of-annuity-contracts-jul-2022.pdf>